

Stockholms tingsrätt
Box 8307
104 20 Stockholm

4 mars 2025

ANSÖKAN OM STÄMNING

Kärande: Marie

Ombud: förbundsjuristen Joakim Lindqvist
Box 5308
102 47 Stockholm
Telefon: 08-790 51 44
E-post: joakim.lindqvist@st.org

Svarande: Staten genom Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Saken: Skadestånd för brott mot 3 kap 4 § och 3 kap 2 § skadeståndslagen m.m.

I egenskap av ombud för Marie (M.H.) inkommer jag härmed med följande ansökan om stämning av staten. M.H. har inte gått ut med sitt efternamn offentligt och önskar att hennes efternamn inte publiceras. Fullmakt skickas till tingsrätten i original och ansökningsavgiften kommer att betalas snarast.

Domstolens behörighet och rätt ombud för staten

Enligt 3 § 1 st. förordning (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten handlägger Justitiekanslern ärenden som avser 3 kap 4 § och 3 kap 2 § skadeståndslag (1972:207). Justitiekanslern har sitt säte i tingsrättens domsaga.

Yrkande

Marie yrkar att staten förpliktas att till henne utge

1. ideellt skadestånd avseende kränkning om 200 000 kr;
2. ekonomiskt skadestånd om 23 364 kr för april månad 2024
3. ekonomiskt skadestånd om 23 364 kr för maj månad 2024
4. ekonomiskt skadestånd om 59 000 kr från juni månad 2024
5. ekonomiskt skadestånd om 59 000 kr från juli månad 2024
6. ekonomiskt skadestånd om 59 000 kr från augusti månad 2024.

Ränta yrkas enligt 6 § räntelagen på ideellt skadestånd från dagen för delgivning av stämning till dess betalning sker, på ekonomiskt skadestånd från den 25:e i respektive månad till dess betalning sker

Ersättning för rättegångskostnader yrkas med ett belopp som kommer att anges senare.

Grunder

Staten har genom Energimyndigheten kränkt Maries grundläggande fri- och rättigheter enligt 2 kap. regeringsformen och enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna genom att vidta repressalier mot Marie för att hon har nyttjat sin yttrandefrihet, demonstrationsfrihet samt mötesfrihet.

Detta har gjorts genom felaktig och oproportionerlig tillämpning av lag, såsom säkerhetskyddslagen och grundlagen. Tillämpningen av lag har vidare skett i strid med det absoluta förbudet i 2 kap 21 § tredje meningen regeringsformen samt 2 kap 2 § regeringsformen. Vidare har repressalierna bestått i en avstängning som enligt grundlag inte får vidtas utan stöd lag trots att det inte funnits något sådant lagstöd. Om handlandet från myndighetens sida inte anses utgöra en grundlagskränkning görs gällande att de beslut Energimyndigheten fattat har utgjort fel och försummelse vid myndighetsutövning gentemot Marie. I vart fall har myndighetens agerande varit strid med allmänna rättsgrundsatser och god sed.

På grund av dessa överträdelser har staten ådragit sig skyldighet att betala skadestånd till Marie.

Inledning

Undertecknad är väl medveten om kutymen att den rättsliga argumenteringen framställs under pläderingen efter avslutad huvudförhandling. Förvarande mål är dock speciellt på så sätt att det rör viktiga principiella samhällsvärden och vidare har omständigheterna redan lyfts och diskuterats i över hundra olika tidningsartiklar både i Sverige och utomlands. Denna stämningsansökan får därmed antas komma att ha en bredare läsekrets än endast tingsrätten. Det finns därför ett behov att redan från början ge en mer heltäckande bild från kärandens sida.

Rättsstatliga principer

Kännetecknande för västerländska demokratier är att den statliga förvaltningen är opolitiskt på så sätt att de anställda inom förvaltningen inte måste vara medlemmar i, eller sympatisera med det, styrande partiet eller partierna. När en västerländsk demokrati, efter allmänna val, byter regering

så rensas inte förvaltningsmyndigheter och domstolar på de anställda som i privata sammanhang, helt eller delvis, delar åsikter med den förlorande sidan i valet. Detta borde vara självklarheter.

Lika lite borde det behövas påpekas att ett kännetecken för totalitära och auktoritära stater är att den statliga förvaltningens tjänstemän måste vara politiskt lojala mot det styrande partiet i alla aspekter av sin livsföring – dissidenter registeraras och mister sitt arbete eller värre. Dessa länder är självfallet inte rättsstater av västerländskt snitt. Det är av största vikt att skydda den svenska demokratin och rättsstaten mot tendenser som söker politisera statstjänstemannarollen.

I rättsstater i allmänhet och i Sverige i synnerhet skyddas demokratin genomslaget samt förvaltningens legitimitet och effektivitet genom ett fokus på statstjänstemännens kompetens och faktiska handlande i tjänsten. I regeringsformens (RF) portalparagraf anges bland annat att den offentliga makten utövas under lagarna, **1 kap. 1 § 3 st. RF**. I samma kapitel stadgas att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet, **1 kap. 9 § RF**. Dessa stadganden är grundpelare för en förvaltning i en fungerande demokrati och rättsstat. Ytterligare garantier för rättsstatens legitimitet fokuserar på tjänstemännens kompetens och oförvitlighet. Av **12 kap. 5 § 2 st. § RF** framgår att vid beslut om statliga anställningar ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Vidare stadgas i **12 kap. 7 § RF** att grundläggande bestämmelser om statligt anställdas rättsställning i andra hänseenden än de som berörs i denna regeringsform meddelas i lag.

De grundläggande principerna utvecklas vidare i andra delar av lagstiftningen, såsom förvaltningslagens regler om beslut, jäv mm, lagen om offentlig anställnings regler om bisysslor, anställning och disciplinansvar men även i brottsbalkens regler om tjänstefel, brott mot tystnadsplikt mm.

I regeringsformens andra kapitel regleras grundläggande fri- och rättigheter däribland opinionsfriheterna vilka även de utgör centrala delar i en fungerande demokrati.

2 kap. 1 § RF

Var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad

1 yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor,

2 informationsfrihet: frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden,

3 mötesfrihet: frihet att anordna och delta i sammankomster för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk,

4 demonstrationsfrihet: frihet att anordna och delta i demonstrationer på allmän plats,

5 föreningsfrihet: frihet att sammansluta sig med andra för allmänna eller enskilda syften, och

religionsfrihet: frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion.

Opinionsfriheterna kan begränsas om det sker i enlighet bestämmelserna i stadgas i 2 kap 20 – 25 §§ RF. Härvid bör följande bestämmelser särskilt lyftas fram

2 kap 21 § RF

Begränsningar enligt 20 § får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. *Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (min kursivering).* Lag (2010:1408).

Första och andra meningen innebär dels att det finns en borte gräns för inskränkningar dels att det ska göras en proportionalitetsbedömning. Krav på proportionalitetsbedömningar återfinns även i annan lagstiftning såsom förvaltningslagen. Det absoluta förbudet i tredje meningen mot begränsning enbart på grund av åskådning omfattar enligt uttalande i propositionen både lagstiftning och rättstillämpning. Förbudet innebär alltså att lagstiftaren inte kan besluta en föreskrift som möjliggör ingrepp enbart på grund av någons verkliga eller förmodade åskådning i politiska, religiösa eller vissa andra frågor men också att det inte är möjligt för en tillämpande myndighet att göra ingrepp i någons fri- och rättigheter enbart på grund av dennes åskådning.¹

Utöver de positiva opinionsfriheterna ovan finns även de s.k. negativa opinionsfriheterna.

2 kap. 2 § RF Ingen får av det allmänna tvingas att ge till känna sin åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. [andra meningen utelämnas här]

2 kap. 3 § RF Ingen svensk medborgare får utan samtycke antecknas i ett allmänt register enbart på grund av sin politiska åskådning. Lag (2010:1408).

Detta skydd är absolut och kan inte begränsas över huvud taget.

[Internationella åtaganden](#)

Sverige har den 20 maj 2005 ratificerat den ikraftträdde s.k. Århuskonventionen vilket är en FN-konvention om tillgång till information i miljöfrågor, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser som rör miljön och tillgång till överprövning i miljöfrågor. De huvudsakliga svenska förarbetena som föregick ratificeringen är prop. 2004/05:65 och Ds 2004:29.

Konventionens artikel 3.8 har följande lydelse

Varje part skall se till att personer som utövar sina rättigheter i enlighet med bestämmelserna i denna konvention inte på något sätt bestraffas, förföljs eller trakasseras för detta. Denna bestämmelse skall inte inverka på de nationella domstolarnas befogenheter att besluta om rimlig ersättning för kostnader i samband med rättsliga förfaranden.

---

¹ prop. 1975/76:209 s. 99

Den av konventionsstaterna särskilt tillsatta kommitté som har att bevaka staternas efterlevnad av konventionen har klargjort att fredliga demonstrationer för miljön är ett legitimt utövande av allmänhetens rätt att delta i beslutsfattandet i enlighet med artikel 1 i konventionen. Denna efterlevnadskommitté har också ansett att bestraffning av personer som vill utöva sin rätt att delta i fredliga demonstrationer för miljön bryter mot artikel 3.8 konventionen, se bifogat yttrande från Michel Forst, FN:s särskilda rapportör för miljöförsvare under Århuskonventionen, s. 7, [bilaga 1](#).

Svensk lag, inklusive skadeståndslagen, ska tolkas fördragskonformt med de internationella konventioner som Sverige är bundna av.

Säkerhetsskyddslag (2018:585) samt rätten till domstolsprövning enligt EKMR

Den nu gällande säkerhetsskyddslagen trädde i kraft 1 april 2019 och ersatte då 1996-års säkerhetsskyddslag. I förarbetena berörs behovet av en ny lag bla. i nedan citerat stycke.

Dagens säkerhetspolitiska hot, eller hot som är av sådan karaktär att de kan få säkerhetspolitiska konsekvenser, är ofta gränsöverskridande, icke-militära och utgår inte sällan från icke-statliga aktörer. Exempel på sådana hot är internationell terrorism och andra typer av grov gränsöverskridande brottslighet, informations- och cybersäkerhetshot, spridning av massförstörelsevapen samt framställning och transport av vapen, komponenter och teknologi.²

Med säkerhetsskydd avses enligt säkerhetslagen skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. I förarbetena ges som exempel på *andra brott* att en stöld av datorer i ett luftövervakningssystem kan medföra begränsningar i skyddet av Sveriges territorium trots att detta inte var avsikten med stölden.³

En säkerhetsprövning ska göras av anställda och andra som ska delta i säkerhetskänslig verksamhet. Enligt 3 kap 2 § säkerhetsskyddslagen syftar den prövning till att klarlägga om en person kan antas vara *lojal* mot de intressen som skyddas i denna lag och i övrigt *pålitlig* från säkerhetssynpunkt. Vid säkerhetsprövningen ska sådana omständigheter beaktas som kan antas innebära *sårbarheter* i säkerhetshänseende. Begreppen lojal och pålitligt utvecklas i propositionen till lagen.

Pålitlighetsbedömningen ska innefatta inte bara en bedömning av om det finns en risk för att personen i fråga kan göra sig skyldig till spioneri eller dylikt utan också av risken för att personen kan bli utsatt för olika påtryckningar eller risker för att den enskilde genom slarv eller på annat oavsikligt sätt röjer sekretessbelagda uppgifter. Med lojalitetsprövningen avses i första hand en bedömning av om det t.ex. på grund av bindningar med en främmande makt eller en terroristorganisation finns en risk att personen begår brottsliga handlingar.⁴

---

² Prop. 2017/18:89 s. 34.

³ Prop. 2017/18:89 s. 50.

⁴ Prop. 2017/18:89 s. 50.

Beslut som gäller säkerhetsprövning är förvaltningsrättsliga beslut som inte kan överklagas. Europadomstolen har fastslagit att utestängande från arbetsplats av säkerhetsskäl och som konsekvens därav en förlorad anställning rör sådana civila rättigheter som omfattas av Europakonventionens art 6. Konventionen gäller som svensk lag. Arbetsdomstolen konstaterar sin dom AD 2019 nr 39 att domstolen inte kan överpröva ett säkerhetsskyddärende men att Sverige uppfyller sina åtagande enligt konventionen genom att domstolen prövar de faktiska omständigheterna inom ramen för sin prövning av saklig grund (numera sakliga skäl) vid uppsägning av tillsvidareanställningar enligt 7 § anställningsskyddslagen. Provanställningar och vissa andra visstidsanställningar omfattas inte av 7 § anställningsskyddslagen och det saknas därmed möjlighet att få sina civila rättigheter prövade i de fallen.

Sverige uppfyller därmed inte sina åtaganden enligt Europakonventionen.

Enligt 5 kap 4 § säkerhetsskyddsförordning (2021:955) ska resultatet av säkerhetsprövningen dokumenteras i de fall en person har bedömts vara pålitlig ur säkerhetssynpunkt och beslut har fattats om anställning eller annat deltagande i verksamheten.

Av bilagan till säkerhetsskyddsförordning framgår att Statens Energimyndighet har delegering att genomföra säkerhetsprövningar.

Extinction Rebellion och Rebellmammorna

Namnet Extinction Rebellion (förkortat XR) kommer från Storbritannien men beteckningen används av klimatpolitiskt aktiva i Sverige. Det är ingen registrerad ideell förening i sig och personer kan inte beviljas medlemskap utan det är en öppen rörelse kopplad till grupper i sociala medier och en hemsida⁵. Det finns således inga officiella uppdrag eller stadgar utan det är ett löst nätverk som går under beteckningen Extinction Rebellion. Lösa nätverk utan faktiskt medlemskap är ett vanligt fenomen i samhället. Som exempel kan nämnas fotbollssupportrar till ett i visst lag, tillhörighet till en viss musikalisk eller kulturell subgenre, tex "raggare". Enligt hemsidan kan alla som ställer sig bakom Extinction rebellions krav och följer deras grundprinciper och värderingar handla i Extinction rebellions namn. Krav och grundprinciper finns angivna på hemsidan och bifogas som en utskrift, se [bilaga 2](#). På hemsidan finns också skrivningar om civil olydnad, se bifogad utskrift, [bilaga 3](#).

Rebellmammorna är beteckningen på ett under-nätverk inom Extinction rebellions som organiserar mammor, andra föräldrar och allierade, se utskrift från hemsidan, [bilaga 4](#). Rebellmammorna genomför lugna och känslolösa manifestationer där de tar plats i det offentliga rummet, ofta genom att sitta ner tillsammans och bilda en cirkel och sjunga och hålla tal. Det förkommer inte någon civil olydnad vid Rebellmammornas demonstrationer och manifestationer. En poliskommissarie som arbetar med demonstrationer beskriver rebellmammorna i en intervju i Dagens Nyheter som "ytterst ytterst fredliga", se bifogad artikel [bilaga 5](#).

---

⁵ <https://extinctionrebellion.se>

En sökning i den juridiska databasen JUNO på brottmålsdomar där orden "Extinction rebellion" förekommer leder till ett tvåsiffrigt antal träffar. I den absoluta majoriteten av dessa domar döms de tilltalade för *Ohörsamhet mot ordningsmakten* till lägsta möjliga bötesstraff dvs 30 dagsböter. Gärningsbeskrivningarna kan generellt sammanfattas som att de tilltalade har med sina kroppar hindrat biltrafik samtidigt som de på plakat, banderoller eller muntligen framfört klimatpolitiska budskap. De har inte hörsammat polisens uppmaningar att flytta på sig och har därefter blivit bortburna av polisen.

Motsvarande sökning på brottmålsdomar där "rebellmammorna" förekommer ger ingen träff över huvud taget.

Civil olydnad

Så som framgår av utskriften i bilaga 2 är civil olydnad en politisk ideologi som existerat lång innan Extinction rebellion. Kända historiska exempel innefattar Rosa Parks, Mahatma Gandhi och Martin Luther King. Frågan om civil olydnad berörs i Demokratiutredningens (1997 – 2000) betänkande där följande framförs.

"... civil olydnad bör ses som en symbolisk och öppen handling som bör syfta till att väcka frågor och skapa en dialog. [...] Det är exempelvis inte rimligt att ett modernt rättsväsende, vid bedömningen av en civil olydnadsaktion, inte tar hänsyn till 'brottslingens' moraliska motiv".⁶

Vänsterpartiet och Miljöpartiet - två svenska riksdagspartier som idag är i opposition har skrivningar om civil olydnad i sina partiprogram.

Vänsterpartiets partiprogram⁷

"Vänsterpartiet kämpar för att förändra det vi uppfattar som felaktiga beslut den parlamentariska vägen. Men demokrati är inte bara lagar och regler. Civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor som saknar makt att på andra sätt försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Civil olydnad grundar sig på principen om icke-våld och öppenhet." sidan 21

Miljöpartiets partiprogram⁸

" Civil olydnad har varit en viktig del av kampen för demokrati. Med civil olydnad menas handlingar som i dag är förbjudna, men som uppmärksammar orättvisor och samhällsproblem enligt principerna om ickevåld, öppenhet, strävan efter dialog och beredskap att ta sitt straff. Även fortsättningsvis kan civil olydnad vara betydelsefullt i demokratin." sidan 5

---

⁶ SOU 2000:1 s. 205.

⁷ https://www.vansterpartiet.se/wp-content/uploads/2022/07/partiprogram_v-1jun2017.pdf

⁸ https://www.mp.se/wp-content/uploads/2022/03/miljopartiets_partiprogram_lagupplöst_2013.pdf

Även företrädare för andra svenska partier har i olika sammanhang uttryckt sympatier för civil olydnad eller för personer som har deltagit i civil olydnad. Det mest nutid och framträdande exemplet på detta är när nuvarande klimatministern för tre år sedan framträdde offentligt iförd en T-shirt med texten: Göm en flykting. Blir det olagligt, göm två! Se bifogad utskrift från tidningen Aftonbladet, [bilaga 6](#). Detta var alltså en direkt uppmaning till civil olydnad.

Omständigheter

M.H., som är svensk medborgare, anställdes som handläggare hos Statens energimyndighet (Energimyndigheten) från och med 2023-10-16 med månadslön om 59 000 kr, se bifogad anställningsbevis, [bilaga 7](#). Arbetsuppgifter beskrivs i anställningsbeviset att för närvarande bestå av: Samordning energigaser, analys, projektledning, rådgivning. M.H. anställdes eftersom hon på sakliga grunder, så som skicklighet och förtjänst var den bäst kvalificerade för tjänsten. Hennes meritlista omfattar både arbete hos myndighet och arbete inom det privata näringslivet.

Anställningen hos Energimyndigheten, en tillsvidareanställning med inledande provanställning, var placerad i säkerhetsklass enligt säkerhetsskyddslag (2018:585). M.H. genomgick en säkerhetsprövning i juni i samband med att anställningen skulle tillsättas och var där öppen med att hon hade ett klimatpolitiskt engagemang. Hon såg detta som en fördel då en av myndighetens uppgifter är arbeta med den gröna omställningen.

Det kan inte förväntas att den intervjuade på eget initiativ ska räkna upp vilka fredliga demonstrationer denne har bevistat eller sina personliga politiska åsikter (inom ramen för riksdagspartiers partiprogram). Detta saknar relevans för den bedömningen som ska göras och är dessutom i strid med de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformen och Europakonventionen. Den motsatta uppfattningen skulle leda till att alla som innehar en säkerhetsklassad tjänst i Sverige och har deltagit i exempelvis en fredlig 1:a-maj-demonstration eller en fredlig Pride-parad skulle vara tvungna att uppge detta vid sin inledande säkerhetsprövning och att myndigheten skulle dokumentera uppgiften. Det är vidare en orimlig konsekvens att de anställda som underlåtit att uppge sitt deltagande fredliga demonstrationer av det skälet skulle underkännas vid en inledande eller förnyad säkerhetsprövning.

M.H. utförde sitt arbete utan anmärkningar från varken sin närmaste chef (K.B) eller den överordnade chefen (A.W). Däremot fick M.H. under arbetstid flera telefonsamtal och SMS från en tidigare anställd vid myndigheten, (G.B.) som nu var anställd vid en organisation som arbetar med politisk påverkan. G.B. gav oombedda instruktioner till M.H. hur hon skulle utföra sitt arbete med undertoner att det skulle gå illa om hon inte följde dessa. Det var inte bara M.H. som kontaktades av G.B. utan denne hade kontakt även med M.H.s chefer och andra anställda hos Energimyndigheten. G.B. har gett ut en bok som enligt energimyndighetens egna uppgifter till stor del berör säkerhets- och sekretessklassat material, se utskrift från Energimyndighetens hemsida, [bilaga 8](#).

I januari 2024 när G.B. ringde gjorde M.H. en anteckning i programmet OneNote. G.B. säger vid detta tillfälle att det skulle få överblickbara konsekvenser om Energimyndigheten fattar fel beslut. Vidare hävdar G.B. att han har haft kontakt med statsråden Busch, Svantesson och Bohlin. För M.H. är det inte klart vad för beslut G.B. avser och det klargörs inte heller under samtalet. M.H. fattar inom ramen för sin handläggartjänst inga självständiga myndighetsbeslut för Energimyndighetens räkning.

I slutet av mars 2024 har M.H. utvecklingssamtal med K.B. M.H. förde anteckningar vid samtalet något som K.B. inte gjorde. Vid detta samtal förekom ingen kritik kring hur M.H. utfört sitt arbete och inte heller någon kritik kopplad till säkerhetsskyddslagen. Det gavs inga indikationer på att det fanns risk att hennes provanställning skulle kunna komma att avslutas.

Någon vecka senare, den första april som detta år sammanföll med annandag påsk får M.H. SMS till sin tjänstetelefon från G.B. där denne bifogat skärmdumpar från M.H.s privata sida på Facebook. På sin Facebooksida har M.H. delat inlägg från bland annat Rebellmammorna. G.B. skriver *Hur kan någon som du få arbeta hos Energimyndigheten!* Vidare uppger G.B. att skärmdumparna också har skickats per SMS till bl.a. K.B. och A.W. Vidare framgick att en artikel om M.H. och Energimyndigheten skulle publiceras inom en snar framtid.

M.H. har genom Rebellmammorna nyttjat sin demonstrationsfrihet och mötesfrihet vid några få tillfällen under och innan anställningen hos Energimyndigheten. Demonstrationerna har skett på fritiden och varit av politisk karaktär som syftade till att väcka opinion kring klimatfrågan, bla behovet av att sänka utsläppen av växthusgaser samt lyfta insikter kring de potentiella konsekvenserna av den globala uppvärmningen, tilltalet var i form av en vädjan om barnens framtid kopplad till moderskapet. Det förkom inga ordningsstörningar eller lagbrott vid de sammankomster där M.H. deltog. Det exakta upplägget för dessa tillståndsgivna demonstrationer eller manifestationer som M.H. närvarade vid varierade något men i huvudsak rörde det sig om en grupp om hundra sjungande mammor med plakat sittandes i en ring på exempelvis ett torg.

M.H. har också delat olika inlägg kring klimatfrågan på sin privata Facebook-sida. På sidan finns det även ett filmklipp som är en knapp timme lång från en av rebellmammornas manifestationer. En liten del av klippet är en intervju med M.H. som är några sekunder lång. M.H. svarar i huvudsak följande på frågan varför hon är där. - *Det räcker inte med rapporter om klimatfrågan eftersom ingen läser dem utan att man måste försöka nå fram med information människa till människa.* Energimyndigheten nämns inte och förkommer inte heller på annat sätt. M.H. har också haft material från organisationen Greenpeace. Hon har också blivit inbjuden att tala för exempelvis högstadie-elever om klimatfrågan.

M.H. har inte begått några brott och är sedan tidigare ostraffad - hon är inte heller misstänkt för något brott. M.H. har inte i något sammanhang varken på demonstrationer, Facebook eller i andra sammanhang uppmanat till civil olydnad eller andra lagbrott. Det har inte i några av dessa sammanhang funnits kopplingar till hennes anställning vid Energimyndigheten.

Tisdagen den 2 april, dagen efter det att M.H. fått sms:en från G.B. arbetar M.H. hemifrån. Hon blir då uppringd av K.B. Det framkommer att även K.B. har fått SMS från G.B. De sms som G.B. skickade till K.B bifogas, [se bilaga 9](#). Sms:en innehåller dels en skärmdump, dels en länk till filmklippet till den manifestation som har redogjorts för ovan. Sms:et innehåller också ett felaktigt påstående att deltagande i en demonstration skulle utgöra en bisyssla.

M.H. blir förhörd i detalj om sitt klimatpolitiska engagemang inom Rebellmammorna under en timmes tid. Det ställs frågor om M.H. begått lagbrott, civil olydnad, vilka demonstrationer hon deltagit i. Anna förklarar att hon deltar i demonstrationer för att det inte räcker med rapporter utan att klimatbudskapet måste synas, störa och beröra människor för att nå fram – till exempel såsom Rebellmammorna försöker nå ut, att störa i vardagen på ett känslomässigt plan genom musik och kultur. K.B. ställer också ingående frågor om hur M.H. ser på civil olydnad. M.H. är tydlig med att hon aldrig har begått någon brottslig handling så som civil olydnad. Hon berättar även att hon kan förklara civil olydnad som metod.

K.B. återkommer senare under dag per telefon och klargör att han ser Rebellmammorna och nätverket runt dem som ett säkerhetshot mot svensk energiförsörjning samt att M.H.s kopplingar dit och hennes inställning till civil olydnad gör att hon inte kan ha kvar den tjänst hon har hos myndigheten. K.B. uppger att M.H. ska få fortsätta med pågående arbetsuppgifter fram till dess anställningen upphör. Samma dag, den 2 april, får M.H. en underrättelse från Energimyndigheten där myndigheten tillkännager sin avsikt att avsluta hennes provanställning den 14 april (vilket senare ändras till den 16 april).

På kvällen den 3 april publiceras en artikel i tidskriften Fokus där M.H. beskrivs som en ”enorm risk för rikets säkerhet”. Detta följs av en ledare i Svenska Dagbladet morgonen den 4 april med rubriken ”Staten har öppet hus för säkerhetshot”.

M.H. som fortfarande arbetar hemma får samma dag, den 4 april, ett meddelande att A.W. omedelbart kommer och hämtar hennes tjänstedator och -telefon. Några minuter senare ringer A.W. på hennes dörr och tar direkt hennes dator och telefon trots att M.H. ber om möjlighet att flytta över vissa privata filer såsom hennes CV och meritportfölj. Sms:en från G.B. blir också kvar i telefon.

Ministern Carl-Oscar Bohlin kontaktade samma dag Energimyndighetens generaldirektör Robert Andrén. Bohlin kommenterade därefter saken på plattformen X (före detta Twitter): »Under samtalet med GD framkom att myndigheten har hanterat situationen i sak och kommer gå till botten med hur denna situation över huvud taget kunde uppstå *samt säkerställa att så inte kan ske igen* (min kursivering). Allt detta är bra, men att situationen ens har kunnat uppstå väcker många frågetecken och illustrerar behovet av det uppföljningsarbete som nu tar vid och att inga frågetecken lämnas obesvarade. Sämt här ska helt enkelt inte få hända.«

Carl-Oscar Bohlin har blivit KU-anmält av två oppositionspartier med anledning av sitt agerande.

M.H. är sedan helt avstängt från arbetet fram till den 8 april då hon får delta vid ett enhetsmöte och säga adjö till sina arbetskollegor. Därefter sker ett avslutande förhör av M.H. där K.B. och ytterligare en person från arbetsgivaren deltar. M.H. får frågor om hon har läckt säkerhetsklassad information vilket hon naturligtvis inte har.

Därefter är M.H. åter avstängd fram tills anställningen upphör den 16 april 2024.

M.H. begär sedan med stöd av sin partsinsyn den 16 april 2024 ut alla handlingar hos Energimyndigheten som rör hennes ärenden enligt säkerhetsskyddslagen samt alla handlingar som inkommit från G.B. och som rör henne. Energimyndigheten lämnar ut dokument kring de registerslagningar som myndigheten gjort samt tagna referenser. Skriftliga beslut eller skriftlig motivering tycks inte ha upprättats varken när M.H. godkändes vid säkerhetsprövningen i samband med att hon anställdes eller när hon underkändes i april 2024. De SMS som G.B. har skickat till M.H.s tjänstetelefon anser myndigheten inte utgöra allmän handling. Detta trots att de uppenbart har tjänat som underlag i beslut hos myndigheten och de går att ta del av genom tjänstetelefonerna. M.H.s SMS och samtalslogg ska kunna återfinnas hos teleoperatören. När M.H. framhårdar att få ta del av Sms:en och sin egen samtalslogg, låter myndigheten meddela att de nu har raderat dessa. Handläggningen tar dessutom orimligt lång tid.

De är inte klart för M.H. vem som varit slutlig beslutsfattare i beslutet att hon inte längre uppfyller kraven enligt säkerhetsskyddslagen och i beslutet att hon omedelbart måste stängas av. De underlag och den motivering som M.H. initialt fick kring sitt säkerhetsprövningsbeslut härrör i huvudsak från två källor varav en är den dåvarande generaldirektörens uttalande i Svenska Dagbladet, se bifogad artikel, [bilaga 10](#). I den artikeln nämner generaldirektören över huvud taget inte att M.H. skulle ha undanhållit information eller inte varit uppriktig. Däremot gör generaldirektören på sidan två i artikeln en direkt koppling mellan att använda sin demonstrationsrätt och att därigenom förverka sin rätt att inneha vissa tjänster, se citat nedan.

Finns det en risk att du då exkluderar människor som ägnar sig åt en aktivitet som enligt många är helt legitim, från den här typen av jobb?

– Det är en medborgerlig rättighet att demonstrera, men det är ingen medborgerlig rättighet att inneha vissa tjänster.

Det kokar hela tiden ner till en riskbedömning.

– När det gäller Extinction Rebellion som har varit fallet i den här frågan så får vi inte glömma att de har varit engagerade i energiinfrastruktur och demonstrerat mot det. Då kan man fråga om det är förenligt att vara en del av dem samtidigt som man utför ett arbete som handlar om just energiinfrastruktur.

Här anges alltså ett orsakssamband mellan M.H.s deltagande i fredliga demonstrationer där "fel" politisk åsikt framfördes och att hon förlorade sin säkerhetsklassning.

Den andra källan är ett pressmeddelande på Energimyndighetens hemsida, se bifogad utskrift bilaga 11. I pressmeddelandet anges inte heller att M.H. blev av med sin säkerhetsklassade tjänst eftersom hon hade undanhållit information eller inte varit uppriktig. I stället anges det uttryckligen i stycke fyra varför myndigheten omgående vidtog åtgärder som bedömdes nödvändiga för att undvika eventuella säkerhetsrisker (dvs. frantog M.H. hennes säkerhetsklassning, avslutade hennes anställning och stängde av henne):

Detta eftersom engagemang i rörelser som aktivt förespråkar och i delar använder sig av civilolydnad som verktyg för att påverka opinion och beslutsfattare kan innebära ett hinder för att få upprätthålla en säkerhetsklassad tjänst.

Även här anges direkt orsakssamband mellan M.H.s deltagande i fredliga demonstrationer tillsammans med "fel" politiska åsikter med att hon förlorade sin säkerhetsklassning.

Den 23 april hålls en facklig förhandling mellan Fackförbundet ST och Energimyndigheten, där bl.a. undertecknad deltog, för att närmare reda omständigheter kring M.H.s situation. Arbetsgivaren lägger nu till att M.H. inte har "levererat i alla tre energipolitiska ben" men kan inte närmare motivera detta. Med tanke på att detta inte nämndes under M.H.s utvecklingssamtal i slutet mars framstår uttalande som en efterhandskonstruktion. Vad gäller säkerhetsskyddsärendet menar arbetsgivaren att M.H. brister i lojalitet enligt säkerhetsskyddslagen samt att hon har sårbarheter. Inte heller detta motiveras närmare. Vid denna förhandling nämndes varken att M.H. skulle ha undanhållit information eller har brustit i uppriktigt vid sitt första säkerhetsprövningssamtal och att det skulle utgjort skäl till att hon förlorade sin säkerhetsklassning. Eftersom förhandlingen syftade till att reda ut sakförhållandena till varför M.H. inte kunde vara kvar hos Energimyndigheten framstår det som uteslutet att myndigheten skulle ha underlåtit att nämna dessa omständigheter om de faktiskt existerade vid den tidpunkten.

Först den 28 maj 2024 efterkommer Energimyndighetens M.H.s begäran att få del i de handlingar som rör hennes ärenden enligt säkerhetsskyddslagen då hon får ut ett dokument rubricerat Avslutade säkerhetsskyddsamtal, se bifogad handling bilaga 12. Dokumentet innehåller delvis sammanfattningar av vad M.H. sade vid säkerhetsskyddsamtalet den 8 april 2024 men handlingen återger också felaktiga uppgifter och uppgifter där formuleringarna vinklats på ett osakligt sett för att få M.H. att framstå i dålig dager. Bla. anges det helt felaktigt att M.H. genomgick en skilsmässa år 2023 och att hon på grund därav är i ekonomiska svårigheter. I verkligheten genomgick M.H. en skilsmässa 2019 och hon hade inga ekonomiska problem innan hon blev frantagen sin försörjning och sin säkerhetsklassade tjänst genom myndighetens beslut. Det faktum att hon investerat i sin egen bostad kan näppeligen anses utgöra en säkerhetsrisk. Den bifogade handlingen innehåller dessutom tre avsnitt med kommentarer eller snarare bedömningar från "säkerhetsskyddschef" som inte namnges och inte heller deltog vid säkerhetsskyddsamtalet.

Säkerhetsskyddschefen tar upp att M.H.s åsikter "strider rimligtvis mot statlig värdegrund och legalitetsprincipen" samt att M.H.s oförmåga att se "intressekonflikten" mellan hennes politiska åsikter och opinionsyttringar å ena sidan samt anställningen hos Energimyndigheten å andra sidan skulle utgöra en sårbarhet enligt säkerhetsskyddslagen. Det är därutöver värt att notera det *endast*

är i samband med omständigheterna kring skilsmässan där säkerhetsskyddschefen för upp frågan huruvida det rör sig om nya uppgifter som inte kommit fram vid det initiala säkerhetsskyddsamtalet – det vill säga det säkerhetsskyddsamtal som ägde rum innan M.H. anställdes. Handlingen styrker påståendet att det är M.H.s politikiska åsikter och deltagande i fredliga demonstrationer som är anledningen till myndigheten har fattat beslut att underkänna vid den förnyade prövningen enligt säkerhetsskyddslagen vilket i förlängningen ledde till att hennes provanställning avslutades.

Energimyndighetens beslut samt det faktum att myndigheten har svartmålat M.H. i media och på sin hemsida har kraftigt försvårat för M.H. att arbeta inom spetsområde, gas, i Sverige. Energimyndighetens agerandet har skadat M.H.s karriär och hennes rykte.

Beräkning av ekonomisk skada

Den ekonomiska skada M.H. har lidit på grund av Energimyndighetens agerande utgörs av den månadslön hon gått miste om. M.H. har försökt begränsa sin skada och under maj månad 2024 hade hon ett tillfälligt konsultuppdrag om tre veckor. Från och med september månad 2024 arbetar hon heltid som konsult. Enligt gällande kollektivavtal, Villkorsavtal OFR/S,P,O, betalas lön för del av månad ut som en kalenderdagslön motsvarande 3,3 procent av gällande månadslön, vilket för april 2024 ger 23 364 kr och för maj 2024 ger 23 364 kr

Rättslig argumentering

Energimyndighetens åtgärder har inte föregåtts noggranna överväganden utan i stället har besluten fattats hastigt efter yttre påverkan och utan att myndigheten närmare har motiverat sina ställningstagande.

I första hand gör gällande att M.H. åsikter kring civil olydnad omfattas av det absoluta förbudet 2 kap 21 § tredje meningen RF. Vidare tvingas M.H. i detalj redogöra sina politiska åsikter för K.B. den 2 april då K.B. gör bedömningen att M.H. har otillåten politisk inställning i förhållande till sin anställning.

Om tingsrätten anser omständigheterna inte faller under de absoluta förbudet utan att en avvägning ska göras bör följande beaktas i sådan bedömning.

M.H. har inte innehaft någon chefsposition hos myndigheten utan har enligt sitt anställningsbevis varit anställd som handläggare med förnärvarande vissa uppgifter som gassamordnare. Anställningsmyndigheten är inte en av de rättsvårdande myndigheterna eller Försvarsmakten. Hon har inte kritiserat myndigheten eller begått någon brottslig handling eller uppmanat till brottslig handling så som civil olydnad vare sig privat eller i tjänsten.

De som läggs M.H. till last är att personer, som utger sig tillhöra en annan del av samma nätverk där M.H. deltagit, har begått brottsliga gärningar såsom *ohörsamhet mot ordningsmakten*.

Detta resonemang av *Guilt by Association* eller associationsskuld på svenska är en väldigt svag argumentationslinje. Det framstår t.ex. orimligt att tillskriva fredliga fotbollssupportrar skuld för de brott som våldsamma fotbollssupportrar begår mot ordningsmakten.

M.H.s politiska inställning till civil olydnad sammanfaller i huvudsak med vad som kommer till uttryck i Miljöpartiets och Vänsterpartiets partiprogram. M.H. har dock inte varit lika radikal som miljöministern som aktivt uppmanat till civil olydnad. Om Energimyndighetens repressalier anses tillåtliga innebär det att alla som ställer sig bakom dessa två partiers partiprogram inte kan inneha säkerhetsklassade anställningar inom staten. Det skulle innebära en ordning som inte är godtagbar i ett demokratiskt samhälle.

Ministern Carl-Oscar Bohlin's uttalande kan i förlängningen tolkas som att han vill att myndigheten inför rutiner där anställda och arbets sökande sållas för vissa partipolitiska åsikter tillhörande oppositionen.

Under alla förhållanden måste de repressalier Energimyndigheten vidtagit mot M.H. anses oproportionerliga i förhållande till det starka skydd som finns för offentligt anställdas yttrande- och opinionsfrihet. Här bör särskilt lyftas fram Justitiekanslerns beslut i ärendena med diariernr. 7068-06-21, 7069-06-21, 1189-07-21 med beslutsdatum den 7 aug 2008 men även Justitieombudsmannens beslut av den 25 september 2009 i ärendet med diariernr. 149-2009.

Svensk lag, inklusive skadeståndslagen, ska tolkas fördragskonformt med de internationella konventioner som Sverige är bundna av såsom Århuskonventionen.

Vad gäller frågan om avstängning så har Arbetsdomstolen uttalat i AD 2022 nr 49 att avstängning av statligt anställda är en sådan grundläggande bestämmelse som enligt 12 kap 7 § RF måste meddelas i lag och såldes inte kan regleras genom arbetsrättsliga avtal. Frågan om avstängning har sedan varit föremål för utredning i flera separata sammanhang men någon lagstiftning har ännu inte införts. Enligt 5 § förvaltningslagen får en myndighet endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen. Det är i detta fall uppenbart att beslutet att stänga av M.H. under de sista veckorna av hennes anställning saknade sådant stöd. Detta måste utgöra fel och försummelse vid myndighetsutövning.

Många andra statligt anställda har hört av sig till kärandens fackförbund, Fackförbundet ST och uttryckt rädsla kring risken att förlora sina anställningar om de deltar i fredliga demonstrationer eller blir påkomma med politiska åsikter som myndigheterna misstycker kring. M.H.s ärende är därför inte bara av betydelse för henne själv utan också för anställda inom staten generellt.

Stockholm som ovan

Joakim Lindqvist
Förbundsjurist

Bilagor:

1. Yttrande från Michael Forst, FN:s särskilda rapportör för miljöförsvare under Århuskonventionen, Ref ASCR/C/2024/39 (Sverige) i engelskt original och svensk översättning
2. Om oss – XR Sverige, 24 maj 2024
3. Civil olydnad – XR Sverige, 7 maj 2024
4. Rebellmammorna – XR Sverige, 23 maj 2024
5. Dagens Nyheter – Anna är klimataktivist, publicerad 10 april 2024
6. Aftonbladet – Göm en flykting, blir det olagligt, göm två, publicerad 16 augusti 2023
7. Anställningsbevis M.H.
8. Utskrift från Energimyndighetens hemsida -Med anledning av G.B:s bok om Energimyndigheten
9. Avskrift av sms från G.B. till M.H.s chef K.B.
10. Svenska Dagbladet – Energimyndigheten om sparkade aktivisten, publicerad 16 april 2024
11. Utskrift från Energimyndighetens hemsida - Information om hantering av säkerhetsklassad tjänst
12. Avslutande säkerhetsskyddsamtal 2024-04-08